

УДК 334.012.63/.64:355(477)
JEL G30, M29, O16, O19, F33, F39, F41
DOI 10.32782/2786-765X/2024-4-15

Кобеля-Звір М.Я.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики,
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5627-9408>

Звір Ю.В.

здобувач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики,
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2749-1916>

ГРАНТИ ПРОГРАМИ USAID ДЛЯ ПІДТРИМКИ СЕРЕДНІХ ТА ВЕЛИКИХ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Стаття докладно розглядає програму USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (КЕУ), яку впроваджує компанія «Кімонікс Інтернешнл Інк.», за напрямком «Гранти для підтримки середніх та великих переробних підприємств» в умовах війни. У дослідженні продемонстровані цілі та пріоритети програми, а саме: допомогти українським переробним підприємствам подолати спричинені війною збої та зупинки виробництва, забезпечити безперервність та стійкість бізнесу, створити робочі місця та допомогти розвиватися на внутрішньому та зовнішніх ринках та, зрештою, підтримувати економіку України. Зроблено акцент на тому, що метою ініціативи програми є підтримка переробних підприємств, які виробляють продукцію зі значною доданою вартістю; тих, які можуть продемонструвати досвід створення або збереження робочих місць та планують створити нові робочі місця в межах грантової діяльності; тих, які мають стійкі бізнес-процеси, налагоджені процеси продажів, зокрема тих, що дозволять досягти таких цільових показників: створення щонайменше 30 додаткових робочих місць/працевлаштування людей (на повний робочий день протягом щонайменше 12 місяців); отримання щонайменше 1 000 000 доларів США додаткових продажів внаслідок упровадження грантової підтримки; вкладення щонайменше 50% від суми гранту власних інвестицій у доларах США у розвиток бізнесу внаслідок упровадження грантової підтримки. Дослідження встановило, що програма планує виділити приблизно 10 000 000 доларів США шляхом надання приблизно 30 грантів у розмірах від 150 000 до 500 000 доларів США. Ці кошти можна спрямувати на: діяльність – придбання обладнання та/або устаткування для оптимізації процесів/виробництва/технологій, а також послуги з монтажу, пов'язані з придбанням зазначеного обладнання; діяльність, скеровану на запуск виробництва технологічно нового чи вдосконаленого продукту за допомогою обладнання та устаткування, яке буде придбано за підтримки цього гранту; діяльність, пов'язану з виходом на нові ринки та/або розширенням існуючих. У статті продемонстровано специфіку, а також особливості участі у грантовому конкурсі. Напрацьовано ряд рекомендацій для організацій-заявників, врахування яких сприятиме отриманню грантового фінансування.

Ключові слова: гранти, грантова підтримка бізнесу, гранти для бізнесу, гранти для переробних підприємств, гранти USAID.

Постановка проблеми. Розвиток переробної промисловості в Україні є пріоритетним у період війни та в післявоєнний час, адже ця галузь працює на втілення основних інтересів країни: забезпечення зайнятості, економічна безпека, доходи бюджету, обороноздатність та економічна євроінтеграція [10]. Задля інтенсифікації процесу зміцнення переробної галузі урядом України прийнято низку важливих документів, серед яких План відновлення України та План розвитку переробної промисловості нашої держави [11; 12]. Розвиток секторів економіки з доданою вартістю в Україні зафіксовано і на рівні пріоритетів програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України», яка підтримує стартапи й малі та середні підприємства (МСП) з метою

підвищення їхньої конкурентоспроможності на внутрішньому ринку України та на міжнародних ринках [13]. Залучення грантових інструментів відіграє надважливу роль у реалізації планів держави і наших міжнародних партнерів щодо розвитку переробної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стратегічні напрями розвитку переробної галузі та залучення альтернативного фінансування, зокрема грантового, для зміцнення переробних підприємств ситуативно досліджували вітчизняні науковці, серед яких Н. Авраменко, В. Лебедченко, Н. Андрусенко, А.Г. Мазур, Я.В. Гончарук та ін. [1; 5–8].

Зазначені автори зробили вагомий внесок у вирішення питань, пов'язаних із моніторингом проблем розвитку переробного

підприємства України та обґрунтуванням доцільності використання альтернативного фінансування, зокрема грантового. Проте поза увагою дослідників залишилося питання грантових можливостей програми USAID на підтримку українських середніх та великих переробних підприємств в умовах війни.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз програми USAID за напрямком «Гранти для підтримки середніх та великих переробних підприємств» в умовах війни, виявлення специфіки та пріоритетів, а також особливості участі у грантовому конкурсі. Завданням дослідження є напрацювати ряд рекомендацій для організацій-заявників, врахування яких сприятиме отриманню грантового фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. 23 січня 2024 року програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України» (КЕУ), яку впроваджує компанія «Кімонікс Інтернешнл Інк.», оголосила прийом грантових заявок на реалізацію заходів, спрямованих на підтримку та розвиток українських переробних середніх та великих підприємств у таких галузях: виробництво упаковки та пакувальних матеріалів, харчова промисловість, машинобудування та металообробка, текстиль, продукти для відновлення та відбудови (будівельні матеріали, вікна, двері, металоконструкції, електротовари тощо) [2; 3; 13].

Особливістю цієї грантової підтримки є її сприяння: процесу подолання переробними підприємствами перешкод, викликаних війною; забезпеченню неперервності та стійкості бізнесу, створенню нових робочих місць. Підприємства зможуть розвиватися на внутрішніх та зовнішніх ринках, сприяючи в кінцевому підсумку підтримці економіки України.

Розробники ініціативи передбачають, що в її межах ефективною буде діяльність:

- Придбання обладнання та/або устаткування для оптимізації процесів/виробництва/технологій, а також послуги з монтажу, пов'язані з придбанням зазначеного обладнання.

- Діяльність, спрямована на запуск виробництва технологічно нового чи вдосконаленого продукту за допомогою обладнання та устаткування, яке буде придбано за підтримки цього гранту.

- Діяльність, пов'язана з виходом на нові ринки та/або розширенням існуючих [4].

Особливістю програми є те, що на грант не можуть претендувати підприємства, які планують здійснювати на грантові кошти будь-які будівельні або інфраструктурні роботи або розробляти прототипи інноваційного

обладнання. Організації, які планують реалізацію проекту, закупаючи експортоване обладнання, термін доставки якого більше 4 місяців, також не можуть претендувати на грант. Стартапи, що розпочинають свій шлях на ринку, не є пріоритетними для грантодавця [2; 3].

Відмінною особливістю програми є її індикатори, а саме:

1. Кількість осіб, які були працевлаштовані на повний робочий день тривалістю не менше 12 місяців, а також кількість збережених робочих місць, розподілених за статевою та гендерною приналежністю та включаючи представників вразливих груп населення. Пряма та непряма зайнятість (тобто створені робочі місця в галузі).

2. Сума додаткових продажів, виміряна у доларах США, отриманих внаслідок реалізації проектів, фінансованих грантовою підтримкою.

3. Кількість підприємств, які розширили свої експортні ринки завдяки підтримці від USAID.

4. Обсяг власних інвестицій у розвиток бізнесу, виміряний у доларах США, що стали можливими завдяки грантовій підтримці [4].

Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України» планує виділити приблизно 10 000 000 доларів США шляхом надання приблизно 30 грантів у розмірах від 150 000 до 500 000 доларів США. Розмір гранту буде залежати від обсягу планованої діяльності та умов остаточної угоди в межах програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України». Орієнтовно кожен грант, отриманий при цьому запиті, матиме термін реалізації до десяти місяців. Тип гранту буде визначено під час переговорного процесу відповідно до запланованої діяльності та досвіду отримувача гранту [2; 3; 13].

Програма «Конкурентоспроможна економіка України» надасть перевагу проектам, в яких ресурси USAID поєднуються з внесками грантоотримувачів, при цьому внесок останніх складатиме від 30% до 50% від загального бюджету. Внесок грантоотримувача охоплює витрати на діяльність, що фінансуються за рахунок грошових або натуральних внесків, наданих грантоотримувачем чи іншими донорами, такими як міжнародні громадські організації, іноземні уряди, місцеві та міжнародні установи, приватні організації чи окремі особи. Це заохочує грантоотримувача до успішного завершення діяльності. Зазначений внесок буде включено до бюджету та грантової угоди, а також підлягатиме технічній звітності [2; 4].

Програма надає можливість подання заявок для організацій, які відповідають наступним критеріям:

– Заявники повинні бути зареєстрованими українськими підприємствами приватної форми власності (юридичними особами), що офіційно засновані та визначаються відповідними державними органами України і мають добру репутацію серед них, а також дотримуються усіх відповідних норм цивільного права та Податкового кодексу.

– Бізнес заявника має відноситися до середнього або великого з кількістю працівників не менше 100 осіб та річним оборотом не менше 200 мільйонів гривень.

– Заявник повинен здійснювати діяльність у одній із таких галузей: виробництво упаковки та пакувальних матеріалів, харчова промисловість, машинобудування та металообробка, текстиль, продукти для відновлення та відбудови (будівельні матеріали, вікна, двері, металоконструкції, електротовари тощо).

– Заявниками повинні бути особи, які станом на дату подання заявки фактично не перебувають та не провадять свою господарську діяльність на тимчасово окупованій території України (Автономна Республіка Крим та м. Севастополь) або на територіях, які включені до переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) відповідно до переліку, затвердженого Міністерства інтеграції; які не провадять господарську діяльність на території Російської Федерації та Республіки Білорусь [4].

Перевагою програми є те, що брати участь у ній можуть нові організації, які відповідають вищезазначеним критеріям. Заявки на фінансування приймаються до 8 березня 2024 р.

На думку експертів, реалізація підтриманих програмою проектів середніх та великих переробних підприємств матиме вагомий наслідок для економіки України, а саме:

1. Удосконалення бізнес-середовища, підвищення конкуренції на внутрішніх ринках.

2. Зміцнення підприємств та розвиток конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

3. Стимулювання розвитку експортного потенціалу України.

Заявки формуються українською мовою, заповнюються і подаються онлайн через платформу SUBMITTABLE [9]. Пакет документів повинен містити наступне:

1. Форма грантової заявки.

2. Форма деталізованого бюджету гранту.

3. Необхідні засвідчення, які вимагаються конкурсною документацією.

4. Свідоцтво про державну реєстрацію або витяг із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб та громадських формувань.

5. Аудійована фінансова звітність за останні три (3) роки. За відсутності аудійованої звітності КЕУ може прийняти неаудійовану фінансову звітність.

6. Форма самооцінки заявника [2; 4].

Проаналізувавши критерії оцінювання внутрішнього комітету проектних пропозицій заявників, ми сформуваємо ряд рекомендацій:

1. Щоб набрати максимальну суму балів за критерієм *«Життєздатність, актуальність та сталість технічного підходу, що призведе до зростання (масштабування) бізнесу»*, рекомендуємо:

– Поясніть доцільність запропонованих заходів для досягнення необхідних результатів у вигляді збільшення зайнятості, зростання продажів, розширення експортних ринків або збільшення власних інвестицій у розвиток бізнесу.

– Обґрунтуйте запропоновану діяльність.

2. Щоб набрати максимальну суму балів за критерієм *«Масштаб діяльності з переробки (наприклад, потенціал імпортозаміщення, задоволення внутрішнього попиту, вироблення дефіцитних товарів, експортний потенціал тощо)»*, рекомендуємо:

– Забезпечте детальний опис заходів проекту.

– Представте, як плануєте розширити існуюче виробництво.

– Підтвердьте спроможність вашої організації створити нові інноваційні продукти або модернізувати виробництво.

– Представте інформацію, як діяльність призведе до створення нових робочих місць та збільшення продажів готової продукції як на внутрішньому, так і на міжнародних ринках.

– Опишіть, як запланована діяльність дозволить розробити нові ланцюги поставок; отримати доступ до нових ринків.

– Аргументуйте, як отримання гранту допоможе задовольнити внутрішній попит на вашу продукцію, виробляти дефіцитні товари, заповнити експортні ніші і т.п.

– Продемонструйте, як реалізація проекту сприятиме розвитку місцевої економіки.

3. Щоб набрати максимальну суму балів за критерієм *«Обґрунтованість витрат/бюджету та ефективність щодо досягнення цілей гранту»*, рекомендуємо:

– Забезпечте, щоб ваш бюджет був чітким і обґрунтованим, відображаючи стратегічне

та ефективне використання грантових ресурсів та співфінансування.

– Обґрунтуйте, як запропоноване фінансування сприятиме досягненню цілей проекту та максимізує використання ресурсів.

– Заплануйте власний внесок у розмірі не менше 30% вартості проекту.

– Розробіть детальний кошторис проекту та забезпечте відомості для кожної категорії витрат.

4. Щоб набрати максимальну суму балів за критерієм «Створення нових робочих місць», рекомендуємо:

– Заплануйте створення нових робочих місць та працевлаштування людей.

– Продемонструйте, як саме запропоновані заходи та/або закупівля обладнання чи устаткування призводять до створення нових постійних робочих місць та працевлаштування людей у результаті грантової діяльності.

5. Щоб набрати максимальну суму балів за критерієм «Управлінський потенціал та минулі показники», рекомендуємо:

– Наведіть докази спроможності розпочати та виконати запропоновану діяльність.

– Продемонструйте ефективність своєї організації з точки зору внутрішньої структури команди, технічного потенціалу та персоналу, відповідального за забезпечення успіху запропонованої грантової діяльності.

– Подбайте про ділову репутацію.

– Надайте факти досвіду ведення бізнесу.

6. Щоб набрати максимальну суму балів за критерієм «Графік реалізації», рекомендуємо:

– Розробіть детальний графік реалізації всіх проектних етапів та заходів.

– Подбайте про аргументи щодо реалістичності графіку.

– Чітко вкажіть на будь-які передбачувані затримки або проблеми, пов'язані з пропонованими заходами та/або закупівлями.

– У разі закупівлі обладнання або програмного забезпечення надайте кошторис доставки, кошторис імпорту (якщо це можливо) та надайте будь-яку додаткову інформацію (будь-які зміни, необхідні для ведення бізнесу до встановлення обладнання/устаткування, вимоги або отримання місцевих дозволів, якщо це потрібно тощо).

Висновки. Отже, аналіз програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» для підтримки середніх та великих переробних підприємств продемонстрував значні можливості для суб'єктів господарювання сфери економіки, яка створює продукцію у таких галузях: виробництво упаковки та пакувальних матеріалів, харчова промисловість, машинобудування та металообробка, текстиль, продукти для відновлення та відбудови. В умовах війни реалізація підтриманих програмою проектів середніх та великих переробних підприємств матиме вагомий наслідок для економіки України, а саме: удосконалення бізнес-середовища, підвищення конкуренції на внутрішніх ринках; зміцнення підприємств та розвиток конкурентоспроможності на зовнішніх ринках; стимулювання розвитку експортного потенціалу України. Поза увагою залишилося коло конкретних аспектів результативності грантової підтримки пріоритетних заходів програми. Ці аспекти стануть предметом наступних наших досліджень.

Бібліографічний список

1. Гончарук Я.В. Стан та перспективи залучення інвестицій в підприємства переробних галузей АПК Вінницької області в умовах глобалізації. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 4. С. 120–127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2015_4_14 (дата звернення: 13.02.2024).
2. До 500 000 дол. – гранти для середніх та великих переробних підприємств USAID. Центр розвитку «ЧАС ЗМІН». URL: <https://chaszmin.com.ua/do-500-000-dol-granty-dlya-serednih-ta-velykyh-pererobnyh-pidpryyemstv-usaid/> (дата звернення: 14.02.2024).
3. ЗПЗ-2024-038 Гранти для підтримки середніх та великих переробних підприємств. URL: <https://chemonics.submittable.com/submit/285345/2024-038?fbclid=IwAR3VuGmOgqtZPg2Z0H2xDaDcf9KdlE09vf6F-y9SGN81d9677K29SmDUwQU> (дата звернення: 10.02.2024).
4. Конкурсна документація Програми. ЗПЗ-2024-038 Гранти для підтримки середніх та великих переробних підприємств. URL: <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1kboz12AZF4ZQNMvwzhu19EwWDYGuuhoo> (дата звернення: 10.02.2024).
5. Кобеля-Звір М.Я. Державні гранти для розвитку малого та середнього бізнесу в умовах війни в Україні: переваги та труднощі. *Підприємництво і торгівля*. 2023. № 38. С. 37–43. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1415> (дата звернення: 03.02.2024).
6. Кобеля-Звір М.Я. Гранти для переробної галузі як інструмент її розвитку в умовах війни та повоєнний час. *Підприємництво та інновації*. 2023. № 28. С. 47–51. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/595> (дата звернення: 3.02.2024).
7. Мазур А.Г., Гончарук Я.В. Стратегічні напрями розвитку переробних підприємств АПК Вінницької області в умовах глобалізації. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2015. Т. 20. Вип. 3. С. 71–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2015_20_3_17 (дата звернення: 15.02.2024).

8. Авраменко Н., Лебедченко В., Андрусенко Н. Перспективи відновлення українського бізнесу у повоєнний період. Економіка та суспільство. 2022. № 46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2044> (дата звернення: 02.02.2024).
9. Онлайн-платформа «Submittable». URL: <https://chemonics.submittable.com/submit/285345/2024-038> (дата звернення: 03.02.2024).
10. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 12.02.2024).
11. План відновлення України. Відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/> (дата звернення: 03.02.2024).
12. План розвитку переробної промисловості. URL: <https://komprompol.rada.gov.ua/uploads/documents/31367.pdf> (дата звернення: 09.02.2024).
13. Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України». URL: <https://chemonics.submittable.com/submit?fbclid=>
14. IwAR2DWbdi8B2XiqalazRFQS3K6xPMrZCfQEztBM73aU68oKZHB4X36mPr0iI (дата звернення: 12.02.2024).

References

1. Honcharuk Ya. V. (2015) Stan ta perspektyvy zaluchennia investytsij v pidpryiemstva pererobnykh haluzej APK Vinnyts'koi oblasti v umovakh hlobalizatsii [State and prospects of investment attraction in enterprises of the processing branches of agricultural industry of Vinnytsia region in the conditions of globalization]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktual'ni pytannia nauky i praktyky.*, no. 4, pp. 120–127. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2015_4_14 (accessed February 13, 2024).
2. Do 500 000 dol. – hranty dlia serednikh ta velykykh pererobnykh pidpryiemstv USAID. Tsentr rozvytku «ChAS ZMIN». [Up to 500,000 dollars. – USAID grants for medium and large processing enterprises. «TIME OF CHANGE» development center]. Available at: <https://chaszmin.com.ua/do-500-000-dol-granty-dlya-serednih-ta-velykykh-pererobnykh-pidpryiemstv-usaid/> (accessed February 14, 2024).
3. ZPZ-2024-038 Hranty dlia pidtrymky serednikh ta velykykh pererobnykh pidpryiemstv [ZPZ-2024-038 Grants to support medium and large processing enterprises]. Available at: <https://chemonics.submittable.com/submit/285345/2024-038?fbclid=IwAR3VuGmOgqtZPg2Z0H2xDaDcF9KdlE09vf6F-y9SGN81d9677K29SmDUwQU> (accessed February 10, 2024).
4. Konkursna dokumentatsiia Prohramy. ZPZ-2024-038 Hranty dlia pidtrymky serednikh ta velykykh pererobnykh pidpryiemstv [Competitive documentation of the Program. ZPZ-2024-038 Grants to support medium and large processing enterprises]. Available at: <https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1kboz12AZF4ZQNMvwzhu19EwWDYGuyhoo> (accessed February 10, 2024).
5. Kobelia-Zvir M. Ya. (2023) Derzhavni hranty dlia rozvytku maloho ta seredn'oho biznesu v umovakh vijny v Ukraini: perevahy ta trudnoschi [State grants for the development of small and medium-sized businesses during the war in Ukraine: advantages and difficulties]. *Pidpryiemnytstvo i torhivlia*, no. 38, pp. 37–43. Available at: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/article/view/1415> (accessed February 3, 2024).
6. Kobelia-Zvir M. Ya. (2023) Hranty dlia pererobnoi haluzi iak instrument ii rozvytku v umovakh vijny ta povoiennyj chas [Grants for the processing industry as a tool for its development in wartime and postwar times]. *Pidpryiemnytstvo ta innovatsii*, no. 28, pp. 47–51. Available at: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/595> (accessed February 3, 2024).
7. Mazur A. H., Honcharuk Ya. V. (2015) Stratehichni napriamy rozvytku pererobnykh pidpryiemstv APK Vinnyts'koi oblasti v umovakh hlobalizatsii [Strategic directions of the development of processing enterprises of the agricultural industry of the Vinnytsia region in the conditions of globalization]. *Visnyk Odes'koho natsional'noho universytetu. Serii: Ekonomika.*, vol. 20, is. 3, pp. 71–74. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2015_20_3_17 (accessed February 15, 2024).
8. Avramenko N., Lebedchenko V., Andrusenko N. (2022) Perspektyvy vidnovlennia ukrains'koho biznesu u povoiennyj period [Prospects for the recovery of Ukrainian business in the post-war period]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, no. 46. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2044> (accessed February 2, 2024).
9. Onlajn-platforma «Submittable» [«Submittable» online platform]. Available at: <https://chemonics.submittable.com/submit/285345/2024-038> (accessed February 3, 2024).
10. Ofitsijnyj veb-sajt Ministerstva ekonomiky [Official website of the Ministry of Economy]. Available at: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (accessed February 12, 2024).
11. Plan vidnovlennia Ukrainy. Vidnovlennia Ukrainy [Ukraine recovery plan. Restoring Ukraine]. Available at: <https://recovery.gov.ua/> (accessed February 3, 2024).
12. Plan rozvytku pererobnoi promyslovosti [Plan for the development of the processing industry]. Available at: <https://komprompol.rada.gov.ua/uploads/documents/31367.pdf> (accessed February 9, 2024).
13. Prohrama USAID «Konkurentospromozhna ekonomika Ukrainy» [USAID program «Competitive Economy of Ukraine»]. Available at: <https://chemonics.submittable.com/submit?fbclid=>
14. IwAR2DWbdi8B2XiqalazRFQS3K6xPMrZCfQEztBM73aU68oKZHB4X36mPr0iI (accessed February 12, 2024).

Стаття надійшла до редакції 13.02.2024

Mariana Kobelia-Zvir

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics,
Lviv University of Trade and Economics
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5627-9408>

Yurii Zvir

Postgraduate at the Department of Entrepreneurship, Trade and Logistics,
Lviv University of Trade and Economics
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2749-1916>

USAID PROGRAM GRANTS FOR SUPPORT OF MEDIUM AND LARGE MANUFACTURING ENTERPRISES DURING WAR

Objective. The article examines in detail the USAID Program "Competitive Economy of Ukraine" (KEU), which is implemented by the company "Kimonix International Inc.", in the direction of "supporting medium and large processing enterprises" in war conditions. **Methods.** While researching this topic, we referred to regulatory and legal acts, competitive documentation of funds and grant programs, as well as to the publications of scientists. Methods that were applied during the research: description, analysis, generalization, induction, deduction, explanation, classification, as well as systemic and functional, etc. The study demonstrates the goals and priorities of the Program, namely to help Ukrainian processing enterprises overcome war-induced disruptions and production shutdowns, ensure business continuity and sustainability, create jobs and help them grow in domestic and foreign markets, and ultimately support Ukraine's economy. Emphasis is placed on the fact that the goal of the Program initiative is to support processing enterprises that produce products with significant added value; those who can demonstrate experience in creating or maintaining jobs and plan to create new jobs within the grant activity; those that have stable business processes, established sales processes, in particular, those that will allow to achieve the following targets: creation of at least 30 additional jobs/employment of people (full-time for at least 12 months); receiving at least \$1,000,000 in additional sales as a result of implementing grant support; investment of at least 50% of the grant amount of own investment in US dollars in business development due to the introduction of grant support. **Results.** The study found that the program plans to allocate approximately \$10,000,000 through the awarding of approximately 30 grants ranging from \$150,000 to \$500,000. Practical significance. These funds can be directed to the following activities: purchase of equipment and/or process/production/technology optimization equipment, as well as installation services related to the purchase of the specified equipment; activities aimed at launching the production of a technologically new or improved product using the equipment and facilities that will be purchased with the support of this grant; activities related to entering new markets and/or expanding existing ones. **Scientific novelty.** The article demonstrates the specifics and peculiarities of participation in the grant competition. A number of recommendations have been developed for applicant organizations, the consideration of which will contribute to obtaining grant funding.

Keywords: grants, grant support for business, grants for business, grants for processing enterprises, USAID grants.